

แผนผังแนวคิด 5 : เขตพื้นที่การศึกษาจากการปฏิรูปการ

มาตรา 43 (ว.1) บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(ว.2) การจัดการศึกษาอบรมของรัฐจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม รัฐต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม...

หมวด 5

มาตรา 32 การจัดระเบียบการบริหารราชการในกระทรวงให้มืองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาและรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กรได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา คณะกรรมการอุดมศึกษา

มาตรา 34 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 35 องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา 34 ประกอบด้วย กรรมการ โดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 37 การบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา คำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา...

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

เขตพื้นที่การศึกษา (175 เขต)

มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำกับดูแล จัดตั้ง ขุด รวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาเอกชน ในเขต
3. ประสาน ส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา
4. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ...

ในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคลและบริหารทั่วไป

การปฏิรูปการเรียนรู้ 6 ประการ

1. ให้ผู้เรียนทุกคน ได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน ทั้งนักเรียนปกติ พิเศษและที่อยู่ในทุรกันดาร
2. เชื่อมโยงหลักสูตรสาระการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่อายุ 0-20 ปี
3. ปฏิรูปการเรียนรู้และการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย
4. ใช้แหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบทั้งในชุมชนและนอกชุมชน
5. ประเมินผลจากการพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและใช้วิธีการหลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ
6. ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

อำนาจหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษา

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษา
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา แจกจ่ายงบประมาณและกำกับ ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ
3. ประสานส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล และสถาบันอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา
9. ดำเนินการ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสานส่งเสริม การดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงาน รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับ

บทสรุปการพึงบรรยายจากวิทยากร เรื่อง “ เขตพื้นที่การศึกษาจากการปฏิรูปการศึกษา ”

สำหรับความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับเรื่องเขตพื้นที่การศึกษา จากวิทยากร คือ นายปรีชา จิตรสิงห์ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปได้ดังนี้คือ เขตพื้นที่การศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานที่จะรองรับการกระจายอำนาจจากกระทรวง ฯ ไปสู่พื้นที่ โดยก่อนที่จะเกิดแนวคิดของการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่ศึกษานั้นได้ประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ความไม่เท่าเทียมกันในด้านของจำนวนนักเรียนในแต่ละท้องถิ่น ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ขาดแหล่งการเรียนรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา การบริหารงานไม่เป็นเอกภาพมาจากส่วนกลางทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ดำเนินงานล่าช้า เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เองจึงก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ โดยการบริหารแบบแบ่งเขตพื้นที่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่น ที่มีคณะบุคคลเป็นผู้กำหนด ซึ่งแนวคิดนี้มีที่มาจากมาตรา 43 และมาตรา 81 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นตัวจุดชนวนที่ทำให้ต้องเกิดการกระจายอำนาจขึ้น โดยเขตพื้นที่ศึกษามีทั้งหมด 175 เขตทั่วประเทศ (กรุงเทพฯ ฯ มี 3 เขต) และจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ ดังกล่าวทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยหมวด 5 มาตรา 32 มาตรา 34 มาตรา 35 และมาตรา 37 ได้กล่าวถึง ระเบียบการบริหารกระทรวง ฯ หน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา สำหรับ มาตรา 38 จะกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ การกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประสานส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ๆ ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษาและมีรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษาและมาตรา 39 กล่าวถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวง ฯ ในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้แก่คณะกรรมการเขตพื้นที่และสถานศึกษา นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงโครงสร้างของหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการและภาพลักษณ์ของโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษาที่ควรปรากฏ ซึ่งมี 5 ประการดังนี้ การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งได้ให้หลักการปฏิรูปการเรียนรู้ 6 ประการ คือ

1. ให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนทั้งนักเรียนปกติ พิเศษและที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร
2. เชื่อมโยงหลักสูตรสาระการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่อายุ 0-20 ปี
3. ปฏิรูปการเรียนรู้และการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย
4. ใช้แหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบทั้งในชุมชนและนอกชุมชน

5. ประเมินผลจากการพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและใช้วิธีการหลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ
6. ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

และประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ อำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษา มีดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษา
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา แจกจัดสรรงบประมาณและกำกับ ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ
3. ประสานส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล และสถาบันอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา
9. ดำเนินการ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงาน รัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับ

การฟังบรรยายในครั้งนี้ถือว่ามีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อพวกเรามากเพราะกำลังเป็นประเด็นที่สังคมหรือวงการศึกษาให้ความสนใจซึ่งทำให้เราได้ทราบถึงทิศทางและนโยบายในการดำเนินงาน รวมถึงบทบาทการทำงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนหรือการทำงานของตนเองในอนาคต

#####